

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. O. Țurcan)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Compania internațională de asigurări „Asito” societate pe acțiuni,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Igor Bevziuc împotriva Companiei internaționale de asigurări „Asito” societate pe acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 02 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Companiei internaționale de asigurări „Asito” societate pe acțiuni, a fost admis apelul declarat de către Igor Bevziuc, a fost casată hotărârea din 21 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre cu privire la admiterea acestei pretenții, iar în rest hotărârea a fost menținută,

constată:

La data de 18 iulie 2016 Igor Bevziuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva CIA „Asito” SA cu privire la repararea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 09 august 2015, în jurul orelor 23.20, conducând automobilul de model xxxx, în s. Tudora, r-nul Ștefan Vodă, pe traseul R-52 km 8+800 în curbă, nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului și s-a tamponat în automobilul de model yyyy, ce aparține lui Alexandru Tabunciuc și care era parcat în apropierea gardului SPF „Tudora”, în rezultatul căruia a fost deteriorat și automobilul său.

A menționat că, conform procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constatator din 12 august 2015, el a fost recunoscut vinovat de producerea accidentului rutier, fiind sancționat în baza art. 242 din Codul contravențional.

A susținut că, în legătură cu faptul că, între CIA „Asito” SA și el a fost încheiat contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. 3791138959 din 12 decembrie 2014, la data de 13 august 2015 a înregistrat la CIA „Asito” SA cererea

cu privire la instrumentarea dosarului de daune, constatarea pagubei, stabilirea și achitarea despăgubirii de asigurare pentru deteriorarea automobilului său.

A relevat că, în urma examinării automobilului său de către specialiștii și experții CIA „Asito” SA, s-a constatat că, prejudiciul material cauzat în urma deteriorării automobilului său de model xxxx constituie 99000 de lei.

A invocat că, deși a trecut un an de zile de la instrumentare dosarului de daune, nu a fost contactat de către reprezentanță pârâtei pentru soluționarea definitivă a cazului asigurat și nu i-a fost achitată despăgubirea de asigurare corespunzătoare.

A declarat că, la data de 11 iulie 2016, a înregistrat în cancelaria pârâtei o reclamație, prin care a solicitat achitarea în termen de 3 zile a despăgubirii materiale în sumă de 99000 de lei, însă până în prezent, nu a primit nici un răspuns.

A solicitat încasarea de la pârâtă a sumei de 99000 de lei, cu titlu de prejudiciu material, a penalității, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, Igor Bevziuc a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea de la pârâtă a despăgubirii de asigurare în sumă de 99548,11 lei, a taxei de stat în sumă de 3959,35 de lei, a cheltuielilor de executare a titlului executoriu privind aplicarea măsurilor de asigurare în sumă de 2000 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10000 de lei și a dobânzii de întârziere pentru perioada 17 august 2015-15 mai 2017 în sumă de 32429,50 de lei.

Prin hotărârea din 21 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea depusă de către Igor Bevziuc a fost admisă parțial și au fost încasate de la CIA „Asito” SA în beneficiul lui Igor Bevziuc despăgubirea de asigurare în sumă de 99548,11 lei, taxa de stat în sumă de 3959,35 de lei, cheltuielile de executare a titlului executoriu în sumă de 2000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3500 de lei, iar în total suma de 9459,35 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 02 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către CIA „Asito” SA, a fost admis apelul declarat de către Igor Bevziuc, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost admisă această pretenție și au fost încasate de la CIA „Asito” SA în beneficiul lui Igor Bevziuc dobânda de întârziere pentru perioada 17 august 2015-15 mai 2017 în sumă de 32429 de lei și taxa de stat în sumă de 973 de lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La data de 01 august 2018 CIA „Asito” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate, bazate pe aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material.

A menționat că, instanța de apel a dat o apreciere arbitrară probelor și circumstanțelor cauzei.

A susținut că, conform art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, legiuitorul a stabilit temeiuri de refuz deplin sau parțial de a plăti despăgubirea de asigurare în asigurările de bunuri.

A afirmat că, conform pct. 51 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 16 decembrie 2013 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației în domeniul asigurărilor obligatorii și facultative a transportului auto, în contractele CASCO, asigurătorul nu va acorda despăgubiri pentru riscurile neasigurate, precum și în alte cazuri prevăzute de contract, care eliberează companiile de asigurare de obligația reparării daunelor cauzate.

A relevat că, conform pct. 12.1. lit. d) și f) din contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor din 12 decembrie 2014, încheiat între CIA „Asito” SA și Igor Bevziuc, asigurătorul este în drept să refuze asiguratului despăgubirea de asigurare când ultimul a părăsit locul accidentului sau se afla în stare de ebrietate la momentul producerii accidentului. Aceste norme legale și contractuale raportate la circumstanțele de fapt confirmate prin probe au fost ignorate de către instanțele judecătorești.

A invocat că, instanțele judecătorești au apreciat arbitrar ordonanța prim-adjunctului Procurorului General din 22 decembrie 2016, prin care se evidențiază motive de refuz în plata despăgubirii de asigurare și, anume, nici automobilul de model xxxx și nici conducătorul acestuia nu se aflau la locul accidentului, părăsindu-l, fapt confirmat prin explicațiile martorilor, iar cercetarea la fața locului de către agentul constator s-a efectuat în lipsa intimatului și automobilului său.

A declarat că, pentru constatarea acestor circumstanțe nu este necesară condamnarea agentului constator sau a intimatului în cadrul unui dosar penal, în condițiile în care aceste circumstanțe esențiale pentru prezenta cauză se conțin în ordonanța enunțată. Or, acest act procedural este în vigoare și nu a fost contestat în ordinea stabilită de Codul de procedură penală.

A mai declarat că, un alt motiv de refuz în plata despăgubirii de asigurare ignorat de către instanțele judecătorești se conține atît în ordonanța enunțată, cît și reiese din schița accidentului rutier. Astfel, conform schiței accidentului rutier semnată de către intimat și explicațiilor acestuia din dosarul contravențional, se constată că, ultimul se deplasa cu viteză sporită, purtând concomitent convorbire telefonică, a ieșit pe partea carosabilului destinată circulației în sens opus și în rezultat a tamponat automobilul de model yyyy. Faptul că, intimatul se deplasa cu viteză excesivă se confirmă și prin declarațiile martorului Liliana Ciridnicenco, fapt indicat în ordonanța enunțată.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și

care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 12 decembrie 2014 între CIA „Asito” SA și Igor Bevziuc a fost încheiat contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. 3791138959, prin care a fost asigurat autovehiculul de model xxxx și a fost eliberată polița de asigurare seria 37C2 nr. 91138959, pentru perioada de asigurare 30 decembrie 2014 – 29 decembrie 2015.

La data de 09 august 2015, în s. Tudora, r-nul Ștefan Vodă, a avut loc un accident rutier, cu implicarea autovehiculului de model xxxx, condus de către Igor Bevziuc și a autovehiculului de model yyyy, condus de către Alexandru Tabunciuc.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03 163338 din 12 august 2015, vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut Igor Bevziuc.

Prin decizia agentului constator din 12 august 2018 lui Igor Bevziuc i-a fost aplicată o amendă în mărime de 40 u. c., ceea ce constituie 800 de lei și 5 puncte de penalizare.

De asemenea, s-a constatat că, la data de 13 august 2015 Igor Bevziuc a depus la CIA „Asito” SA o cerere, prin care a informat despre survenirea cazului asigurat la data de 09 august 2015.

La data de 14 august 2015 CIA „Asito” SA a întocmit procesul-verbal de constatare a pagubelor nr. 151506C1, fiind identificate părțile și piesele componente, care au fost avariate și necesită a fi înlocuite sau reparate, care a fost semnat de către reprezentantul CIA „Asito” SA și Igor Bevziuc.

Ulterior, prin actul de evaluare cost-reparație, întocmit de către SRL „General Expert” la data de 24 august 2015 s-a constatat că, valoarea prejudiciului cauzat în urma deteriorării autovehiculului de model xxxx constituie suma de 99548,11 lei.

La data de 11 iulie 2016 Igor Bevziuc a depus la CIA „Asito” o reclamație, prin care a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare în sumă de 99000 de lei.

Prin răspunsul nr. 01/1-982 din 26 iulie 2016 CIA „Asito” SA l-a informat că, în procedura Procuraturii Anticorupție se află spre examinare cauza penală privind mușamalizarea și falsificarea materialelor de către colaboratorii Ministerului Afacerilor Interne, în cazul producerii accidentului rutier din 09 august 2015 de către Igor Bevziuc, conducătorul autovehiculului de model xxxx și până când nu va fi adoptată o hotărâre definitivă și irevocabilă pe cazul menționat, CIA „Asito” SA își rezervă dreptul de a suspenda examinarea dosarului de daune, cât și efectuarea procedurii de despăgubire.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, care pe parcursul examinării cauzei a fost concretizată, Igor Bevziuc a solicitat încasarea de la CIA „Asito” SA a despăgubirii de asigurare în sumă de 99548,11 lei, a taxei de stat în sumă de 3959,35 de lei, a cheltuielilor de executare a titlului executoriu privind aplicarea măsurilor de asigurare în sumă de 2000 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de

10000 de lei și a dobânzii de întârziere pentru perioada 17 august 2015-15 mai 2017 în sumă de 32429,50 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând de la CIA „Asito” SA în beneficiul lui Igor Bevziuc despăgubirea de asigurare în sumă de 99548,11 lei, taxa de stat în sumă de 3959,35 de lei, cheltuielile de executare a titlului executoriu în sumă de 2000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3500 de lei, iar în total suma de 9459,35 de lei, în rest respingând acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către CIA „Asito” SA și Igor Bevziuc, a ajuns la concluzia netemeiniciei apelului declarat de către CIA „Asito” SA și temeiniciei apelului declarat de către Igor Bevziuc, casând hotărârea primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și pronunțând în această parte o nouă hotărâre, prin care a admis această pretenție și a încasat de la CIA „Asito” SA în beneficiul lui Igor Bevziuc dobânda de întârziere pentru perioada 17 august 2015-15 mai 2017 în sumă de 32429 de lei și taxa de stat în sumă de 973 de lei, în rest menținând hotărârea primei instanțe.

Conform art. 1301 din Codul civil, prin contract de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

Conform art. 1315 alin. (1) lit. b) din Codul civil, asigurătorul este obligat să efectueze plata, la apariția dreptului asiguratului sau a beneficiarului asigurării de a încasa suma asigurată sau despăgubirea de asigurare, în termenul stabilit în condițiile de asigurare.

Art. 19 alin. (2) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule prevede că, asigurătorul este obligat să soluționeze cererea și să achite despăgubirea de asigurare în cel mult 3 luni din data informării despre cazul asigurat.

Conform art. 28 alin. (1) din Legea enunțată, asigurătorul este obligat să plătească despăgubirile în termen de 10 zile calendaristice de la data finalizării dosarului de daune și să accepte cererea păgubitului privind modalitatea de plată a despăgubirii, care poate fi: a) în numerar; b) prin virament în cont bancar; c) prin virament în contul bancar al unității de specialitate care a efectuat sau va efectua reparația.

Art. 15 alin. (1) din Legea menționată prevede că, asigurătorul acordă despăgubiri dacă prejudiciile s-au produs din culpa asiguratului sau a utilizatorului de autovehicul, precum și în cazul în care, la data accidentului: a) utilizatorul nu este inclus în contractul de asigurare încheiat între posesor și asigurător; b) utilizatorul sau asiguratul nu posedă permis de conducere de categoria respectivă; c) utilizatorul sau asiguratul nu a respectat obligațiile tehnice legale cu privire la starea și siguranța autovehiculului.

Actele cauzei denotă faptul că, CIA „Asito” SA nu a prezentat argumente întemeiate pentru a motiva neachitarea despăgubirii de asigurare, astfel, nu a îndeplinit obligațiunea legală de plată a acesteia.

La caz, se reține că, faptul mușamalizării și falsificării materialelor dosarului contravențional de către agentul constatator, după cum a indicat însuși recurenta, face obiectul unei anchete penale, nefiind de competența instanțelor judecătorești, în prezenta cauză civilă, de a constata falsul unor înscrisuri sau vinovăția unor persoane în comiterea infracțiunii, care atrage răspunderea penală.

La materialele dosarului nu a fost prezentată o sentință irevocabilă, prin care s-ar constata falsificarea materialelor din dosarul contravențional, or, ordonanța procurorului nu are puterea lucrului judecat prin prisma art. 123 alin. (3) CPC.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanțele judecătorești temeinic și legal au încasat de la CIA „Asito” SA în beneficiul lui Igor Bevziuc despăgubirea de asigurare în sumă de 99548,11 lei. Or, la moment, nu au fost constatate temeiuri legale pentru refuzul achitării despăgubirii de asigurare.

Conform pct. 10.21 din contractul de asigurare facultativă a autovehiculului nr. 3791138959 din 12 decembrie 2014, asigurătorul evaluează paguba și achită asiguratului (beneficiarului) suma despăgubirii de asigurare calculată, în termen de 72 de ore, de la data prezentării de către asigurat a ultimului document necesar pentru închiderea dosarului de daune și adoptarea deciziei de plată (pentru achităriile în numerar sau virament).

Conform art. 513 alin. (1) din Codul civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Conform art. 602 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă.

Art. 1328 alin. (3) din Codul prevede că, sunt nule înțelegerile prin care asigurătorul se eliberează de obligația plății eventualelor dobânzi de întârziere.

Conform art. 619 alin. (1) și (2) din Codul civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Din materialele dosarului rezultă că, ultimul document necesar pentru efectuarea achitării despăgubirii de asigurare a fost prezentat la data de 13 august 2015, astfel, până la data de 16 august 2015 inclusiv urma a fi achitată despăgubirea de asigurare, obligație legală și contractuală ce nu a fost îndeplinită de către CIA „Asito” SA.

Actele cauzei atestă cu certitudine vina asigurătorului pentru neachitarea în termen a despăgubirii de asigurare, or, Colegiul civil, comercial și de contencios

administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat tergiversarea nemotivată a examinării cazului de către CIA „Asito” SA, care a recepționat de la Igor Bevziuc mai multe reclamații, acesta adresându-se și la Comisia Națională a Pieței Financiare, care, de asemenea, a stabilit că, motivele invocate de asigurător în refuzul de a achita despăgubirea de asigurare nu se încadrează în temeiul stabilit de pct. 12.2 din contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor CASCO.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel temeinic și legal a încasat de la CIA „Asito” SA în beneficiul lui Igor Bevziuc dobânda de întârziere pentru perioada 17 august 2015-15 mai 2017 în sumă de 32429 de lei. Or, CIA „Asito” SA, având obligația de a achita despăgubire de asigurare la data stabilită în contract, nu și-a executat această obligație în termenul stabilit, iar întârzierea în executarea obligațiilor pecuniare are drept consecință plata dobânzii de întârziere.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Compania internațională de asigurări „Asito” societate pe acțiuni.

Se menține decizia din 02 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Igor Bevziuc împotriva Companiei internaționale de asigurări „Asito” societate pe acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea dobânzii de întârziere.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic